

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van 1 tot zes regels . . . . . f 1.00.
Van 7 tot tien regels . . . . . " 0.15.
Van 11 tot 25 regels . . . . . " 0.35.
Van 26 tot 50 regels . . . . . " 0.50.
Van 51 tot 100 regels . . . . . " 0.75.
Van 101 tot 200 regels . . . . . " 1.00.
Van 201 tot 500 regels . . . . . " 1.50.
Van 501 tot 1000 regels . . . . . " 2.00.
Van 1001 tot 2000 regels . . . . . " 3.00.
Van 2001 tot 5000 regels . . . . . " 4.00.
Van 5001 tot 10000 regels . . . . . " 5.00.

ZATURDAG 16 JULIJ.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:

JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 1.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . " 2.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:

W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 60, Ned. Cour.

LOYAUTEIT.

Toen, in de eerste dagen na de aftreding van het vorige Ministerie, de hartstogten zeer hoog waren opgevoerd, kon het wellicht enigermate verklaard worden, waarom de *Amsterdamsche Courant*, die van deze opgewondenheid gebruik maakte, om eindelijk eens eenige lezers te krijgen, zich niet ontzag, haar ruim aandeel te nemen in den zondvloed van onwaarheden tegen de afgetreden Ministers uitgestort.

Maar nu die hartstogten tot bedaren zijn gekomen; nu vooral de *Amsterdamsche Courant* in abonnés hare bezoldiging heeft ontvangen; en nu zij nog eergisteren tot "wijsheid" en "onpartijdigheid" aanmaande, is het op nieuw verspreiden van logen en smaad een bewijs, dat de *Amsterdamsche Courant* hare partij door de meest oneerlijke middelen tracht te dienen, en om dit te doen, tegen beter weten aan, de waarheid te kort doet.

In haar n^o. van heden "verheugt" zich de *A. C.*, dat "De vriend van armen en rijken" in zijn laatste n^o. "getracht heeft het ware standpunt aan te wijzen, waaruit de voorgedragen wet moet worden beschouwd", en om aan die vreugde eenige genoegdoening te verschaffen, ontleent de *A. C.* zonder eenige opmerking, intengedeel met de betuiging, dat zij er in medestemt, eenige zinsneden aan dat art. van "De vriend van armen en rijken", waarin o. a. het volgende voorkomt:

"Het afgetreden Ministerie is echter gegaan buiten de bevelen des Konings, en heeft, in plaats van eenvoudig toe te zien, aan het hof te Rome doen weten, dat men de instelling der bissdommen hier te lande wenschte; en dat sommige der afgetreden Ministers zich die ontrouw zijn bewust geweest, blijkt uit de berichten van de Staten-Generaal de bewijzen daarvoor zijn achtergehouden."

Afkeer kan 't verwekken, als men in weinige regels zóó veel kwade trouw en logentaal ziet op een gestapeld. Wederlegging is dan ook ten eenemale overbodig.

Maar met welken naam behoort eene Courant te worden bestempeld, die zich "verheugt" bij de mededeeling van zulke onwaarheden, en te gelijker tijd den "heilige" en den "zedeprediker" uithangt?

De Hoogleraar de Bosch Kemper schrijft, in de dezer dagen, uitgekomen tweede aflevering zijner *Handleiding*:

"Er is bij gelegenheid van de invoering van de reorganisatie van het Roomsch-Catholijke kerkgenootschap door den Paus, die onlangs heeft plaats gehad, door sommigen aangevoerd, dat de Grondwet toeliet die organisatie te verhinderen en in alle gevallen den Koning de bevoegdheid gaf, de nieuw aangestelde bisschoppen niet te erkennen, op grond van Art. 65 der Grondwet."

"Dit gevoelen berust echter op eene onjuiste voorstelling van de geschiedenis onzer Grondwet, gelijk zij uit de geschriften van de H. H. van Hogendorp, Thorbecke en Voorduin gekend wordt."

"De Grondwet alle kerkgenootschappen toelattende, voor zoo ver zij geene inbreuken maken op de wetten van den Staat, heeft daardoor nog veel meer toegelaten, eene eigene zelfstandige inrigting der bestaande kerkgenootschappen. Die vrijheid van organisatie brengt van zelve te wege, dat de Staat kerkelijke waardigheden niet als waardigheden in betrekking tot den Staat kan erkennen. Voor den Staat zijn de Bisschoppen der oude Klerczy gelijk in rang met de nieuwe Bisschoppen door den Paus aangesteld, evenzeer als voor den Staat de President van de Hervormde Synode geene hogere waardigheid heeft als de Doopsgezinde Leeraar van de aller kleinste gemeente in Friesland."

"De onafhankelijkheid der kerkgenootschappen brengt echter niet mede, dat de kerkgenootschappen bevoegdheid hebben het Staatskerkrecht te regelen; vandaar geschiedt uit den aard der zaak de toelating van elke nieuwe inrigting van eenig kerkgenootschap onder de reserve, dat die regeling het Staatskerkrecht onaangeroerd zal laten."

"De reserves, die de regering vastgesteld heeft bij de reorganisatie van het kerkbestuur der Hervormde Kerk, vloeijen (een paar uitgezonderd, waarop aanmerkingen te maken zouden zijn) uit den aard der zaak voort. (Zie deze reserves B. St. 1852, n°. 100). Evenzoo zullen zoodanige reserves in het oog gehouden moeten worden, bij de nieuwe organisatie van het R. C. kerkgenootschap. Het spreekt ook van zelf, dat eene nieuwe inwendige kerkorganisatie geen meerderen geldelijken last op den Staat kan doen drukken, enz."

En voorts:

"Bij de gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen,

overeenkomstig de Grondwet te verleen, mag echter niet uit het oog verloren worden, dat Nederland in zijne nationale herinneringen een volk is, dat voor de vrijheid der Protestantsche belijdenis geleden en gestreden heeft, zoodat een smaad aan de verdediging van die Godsdienstvrijheid aangedaan door eenig buitenlandsch Kerkhoofd, gelijk zulks geschied is bij de allocutie van Paus Pius IX van 7 Maart 1853, die den glorievollen strijd van onze Vaders voor de Godsdienstvrijheid, als het werk van den aan God vijandigen mensch heeft voorgesteld, als eene nationale belediging door het Staatsgezag, op eene waardige wijze moet worden weersproken."

Indien de Heer de Bosch Kemper minister ware geweest hij zou dus, "een paar uitgezonderd," dezelfde — geen elf, maar negen, — reserves hebben gemaakt;

zich niet geërgerd hebben over den bisschop van Haarlem;

zich lijdelijk hebben gedragen bij de "eigene zelfstandige inrigting van een bestaand kerkgenootschap."

aan de petitionarissen geantwoord hebben "de Koning waakt."

Zouden dan niet de hevigen, gelijk van anderen, van den Heer de Bosch Kemper — in wien wij een eerlijk man hoogachten, die het opregt welmeent met zijn Vaderland — gezegd hebben: dat hij was een onverlaat, een vijand van het protestantisme, een fortuinzoeker, een grondwetschenner, een vijand van Oranje, een jesuitenvriend, een landverrader die het land aan Rome heeft verkocht, en daarvoor door den Paus gekroond zal worden?

De heer De Bosch Kemper zou evenwel zijn begonnen met den Nederlandschen gezant niet te Rome te doen blijven; — hij zou op waardige wijze zijn ongenoeven aan het Hof van Rome hebben doen weten; — hij zou als hij er aangebleven was . . . . .

Maar hij zou den terug geroepen gezant — van traorde hebben gezonden, om alzóó zelfs niet in schijn, een eerste stap van bijleggen te doen;

hij zou de onderhandeling niet van het Buitenhof naar Rome hebben overgebracht;

hij zou geen minister van de R. C. eeredienst tot den Paus hebben gezonden.

Wij hebben reeds eenmaal gewezen op den tegenstand, welken de wetsvoordragt ter regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, ook vindt bij "de Stem," het orgaan van de Christelijk afgescheidene gemeenten in Nederland.

Dit blad komt, in zijn No. van heden, op die voordragt terug, en zegt daarvan het volgende:

"Is het wets-ontwerp, regelende het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen, alleen een band voor de Roomsche gezindheid? — Antwoordt men hierop: "ja, alleen."

"Art. 1. Dan vragen wij: waar is de waarborg voor de ware Kerk, in art. 1 te vinden, dat de Staat het beleggen van Synoden en het benoemen der voorzitters niet zal brengen onder zoodanige bepalingen, waarvan de uitvoering niet zonder medewerking van het staatsgezag kan plaats hebben?"

"Ook vragen wij, waar is in dit art. de waarborg voor de ware Kerk, dat de Staat het oprigten van hogescholen en het benoemen van professoren of hoofdonderwijzers niet zal brengen onder genoemde bepalingen, als art. 1 bedoelt?"

"Nog vragen wij, waar is in art. 1 de waarborg, dat de Staat het tegenwerken en kerkelijk straffen der bloedschendelijke huwelijken niet zal brengen onder bovengenoemde bepalingen, die buiten zijne medewerking krachteloos zijn?"

"Met vrees vragen wij: waar is de verzekering in art. 1, dat de Staat de uitvoering van de geheele kerkelijke tucht niet zal brengen onder de bepalingen in art. 1 b?"

"Wat kracht van waarborg geeft, op bovengenoemde organitiën, het eerste gedeelte van art. 1, als het tweede gedeelte regt wordt ingezien? Of levert de dagelijksche ondervinding van het Hervormde genootschap een genoegzamen waarborg op voor de ware Kerk, dat de Staat zich niet zal bemoeijen met bovenstaande organitiën?"

"Art. 2. Is het uit dit artikel of uit de toelichting te bewijzen, dat onze Koning den in dit artikel bedoelden eed aan de bedienaren der ware Kerk niet zal opleggen?"

"Hoe gemakkelijk de eed voor de bedienaren der ware Kerk is, om trouw te zweren aan het Huis van Oranje en het bevorderen naar vermogen, tot rust en vervaart voor Nederland, zonde nogtans de eed geene ondoenlijke zaak zijn als er wetten bestonden en werden uitgevoerd die tegen Gods woord strijden?"

Art. 6. Is het eene wenschelijke zaak of een knellende band

dat een leeraar der ware kerk beroepen zijnde, niet mag trekken tot de roepende gemeente, wanneer de goedkeuring des Konings, daartoe niet is gegeven.

"Art. 9. Is het grondwettig, dat het voorregt van het klokkeluiden, om de ingezetenen tot de godsdienstoefening op te roepen, van de willekeur der Commissarissen des Konings zal afhangen?"

"Of is het grondwettig, dat alle gezindheden, die gelijk met hiertoe hebben, of is het beter, om niemand te ergeren, dat het bij de godsdienst geheel niet toegelaten wordt?"

"Wij wenschen de gemeenten nogmaals te bepalen, om toch het wetsontwerp wel te overwegen, of het noodig of niet noodig is, adresseu tegen hetzelfde in te zenden."

Inhoud en betoogtrant blijven — wij behoeven het wellicht niet te herinneren — even als vroeger, voor rekening van het blad, waaraan wij het citaat ontleenen.

Wij lezen in de "Overijssel" de navolgende beschouwingen, welke, meenen wij, der overweging wel waardig zijn:

"Het is evenwel niet meer te ontkennen, dat het ministerie niet zeer te vreden is met den uitslag der verkiezingen en zelfs twijfel voedt, of het met eene kamer van zoogenaamde Thorbeckianen niet gemakkelijker zou hebben kunnen regeren; want men erkent dan toch, dat, hoewel sommigen misschien een zeer groot vertrouwen in het doorzigt van den afgetreden Minister stelden, het hun aan geene vaderlandsliefde noch aan bekwaamheid ontrak, die men tegen de geheime, stelselmatige woelingen van de godsdienstige reactionaire partij in en buiten de kamer had kunnen benuttigen. Het is deze partij, die zich, onder de leus van het Ministerie te ondersteunen, heeft laten kiezen, die thans reeds eene vijandige houding tegen hetzelfde aanneemt, en hoogst gevaarlijk wordt, wanneer zij het beslissend tijdstip waarneemt, om zich met de partij Rappard te vereenigen, ten einde het ministerie te doen vallen. Deze laatste partij is wel is waar klein in getal, maar zij heeft de stemmen laten zien; dan eens vóór, dan eens tegen het Ministerie stemmen, om schijnbaar een onzijdig standpunt te bewaren; zij zal zich vooral niet bloot geven; maar onopzettelijk loerende naar de stoelen der tegenwoordige Ministers, alle kansen beklurende, onverwacht hunne plaatsen, onder beleeft excuses, innemen. — Misschien is dit tijdstip niet ver meer verwijderd; want de bisschoppelijke kwestie verwacht zich zelve hoe langer hoe meer. Het Ministerie hoopt nog op de aanneming der wet, maar deze hoop steunt alleen op eene onderstelde verdeeldheid van de mannen van den berg, namelijk den heiligen berg, waarop de vertegenwoordigers van de stillen in den lande gezeten zijn.

"Maar zou de aanneming der wet niet het grootste kwaad voor het Ministerie zelf zijn? Men wil, dat zulks ook aan het Ministerie twijfelachtig voorkomt. Want hoe toch eene wet ten uitvoer gelegd, die een groot, bijna het halve gedeelte der bevolking, als eene uitzonderingswet, tegen haar gericht, zal beschouwen? In welke gedurige botsingen zal men hierdoor geraken? Hoe meer men de strekking dezer wet ook nagaat, hoe minder waarborg men daarin vindt; en waarborg — waartegen? Men had immers vroeger ook geene waarborgen tegen den Internuntius. Het protestantisme vindt den besten waarborg in zich zelf, en moest dien aldaar zoeken. De Staat vindt den besten waarborg voor inwendige rust door eerlijk de Grondwet na te komen en zich in geene inwendige regeling der kerkgenootschappen te mengen. Hij kan straffen opleggen, waar zijne wetten overtreden worden; hij is buiten magt om uitpattingen van het geestelijk gezag, bij welk kerkgenootschap ook, door preventieve wetten te voorkomen.

"Te vergeefs zal het Ministerie beproeven het vaticaan tot veranderingen in de zetels der Bisschoppen te brengen, ten zij het concessiën zoude willen doen, b. v. door uit de staatskas aan de Bisschoppen aanzienlijke sommen toe te staan, tot het oprigten van kapittels van kanonniken; maar wat juist die partij het vinnigste zoude kwetsen, welke het ministerie op het kussen gebragt heeft, en die hierin eene uitbreiding van de R. C. Hierarchie zoude zien.

"Wat staat dan het Ministerie te doen? Wij gelooven opregt, dat het Ministerie alles beproefd heeft, om volgens zijne belofte aan het zoogenaamde Protestantsche gevoel bevrediging te geven, en wat kan het meer, dan zijne best doen? dit moet, dit zal ten laatste ieder redelijk staatsburger inzien. Het kome dan ruiterlijk met de verklaring voor den dag, dat het in weerwil zijner ijverige pogingen, er niet in geslaagd is, om den Pauselijken stoel tot andere inzigten te

In deze zitting zijn ingekomen 166 adressen, uit onderscheidene provinciën tegen het wets-ontwerp betrekkelijk het toezigt op de kerkgenootschappen. Verzonden aan de commissie voor de petitiën.

Over de volgende wets-ontwerpen de eindverslagen gereed zijnde, worden de discussiën daarover in de volgende orde bepaald, als: 1°. afsluiting van het kanaal van St. Andries, op Woensdag, ten 11 ure; 2°. wijziging van Hoofdstuk VI der staatsbegroting voor 1852 (kinderen gelden) denzelfden dag, na afloop van het voorgaande; 3°. regeling van het fonds van Consignatie-Idem.

Vervolgens zijn zonder discussie, met algemeene stemmen aangenomen de volgende ontwerpen:

- a. tot tijdelijke instandhouding van eenige wetten en verordeningen van Belgischen oorsprong in Limburg;
- b. tot het openen van eenen nieuwen termijn tot vervulling der formaliteiten wegens naturalisatie;
- c. tot regeling van het fonds van kooprijzen van Domeinen (dienst 1852).

De Commissie voor de verzoekschriften, heeft bij monde van den heer van Asch van Wijck, rapport gedaan op: 1°. een adres betrekkelijk het wets-ontwerp wegens het binnentreden in de woning eens ingezetenen zijns ondanks, en over de magt die daartoe bevoegd zal worden verklaard. — Ter griffie; 2°. op een adres van 65 landbouwers en kooplieden in Oud-Beijerland, Poortugaal enz., die de spoedige opheffing van de tollen op 's Rijks wege verlangden; 3°. op een adres van J. van Brussel, koornmolenaar in Noord-Holland, over de plaatsing van eenen molenbus. Orde van den dag; en 4°. op een adres van ondernemers van land-ontginningen in Noord-Brabant, ten aanzien van de regten op den uitvoer van mest-specien; griffie.

Ten aanzien van het wets-ontwerp, houdende de duurzame regeling van het beheer der gelden, wegens verstrekkingen, was men algemeen van gevoelen, dat de geldsommen, betaald voor nieuw materieel, door de departementen van Marine en van Oorlog uit 's Rijks magazijnen verstrekt, wederom tot aanvulling van die magazijnen besteed moeten worden. Vele leden, de zaak enkel uit dit oogpunt beschouwende, en tevens met genoegen ziende, dat de Regering thans was te gemoet gekomen aan onderscheidene bedenkingen, vroeger omtrent dit onderwerp aangevoerd, konden zich dan ook wel met het aangeboden wetsontwerp vereenigen. Doch vele andere leden vonden overwegend bezwaar in de wijze van beheer, thans door de Regering voorgedragen, en vooral in een der hoofdbeginselen, waarvan de Regering is uitgegaan bij de samenstelling van haar ontwerp. Dat hoofdbeginsel is de bevoegdheid tot geheel vrije en onbeperkte beschikking over het materieel van Marine en Oorlog, dat ten behoeve van de departementen van Marine en Oorlog werd verlangd. Er is geene grens hoegenaamd gesteld; alles is aan het goeddunken van de hoofden der departementen overgelaten, en nu vond men bezwaar, om die door eene wet even ruim te stellen. Naar het gevoelen van die vele leden moest de wet als regel bepalen, dat geen bruikbaar materieel uit 's Rijks magazijnen worde verstrekt anders dan ten behoeve van 's Rijks dienst, behoudens die enkele uitzonderingen, welke de wet noodig zal achten; en men kon dus niet anders dan afkeuren, dan omtrent de vervreemding van staats-eigendommen, naar mate zij roerend of onroerend zijn, zulke wijd uiteenlopende beginselen in onze wetgeving gevolgd zouden worden.

Een tweede hoofdbezwaar vond men in het denkbeeld, om de gelden, die voor het verstrekte materieel in betaling worden gegeven, tot een afzonderlijk fonds aan te leggen.

Velen wenschten, dat die gelden eenvoudig zouden worden verantwoord onder de algemeene middelen van het dienstjaar, en dat de betrokken begrotingen werden verhoogd met de sommen, die men tot wederaanvulling van de magazijnen behoefde. Zij meenden, dat het argument, vroeger door de Regering hiertegen aangevoerd, namelijk dat zulks zou strekken tot eene schijnbare en overbodige verhooging van het eindcijfer der begroting, geenzins afdoend was. In zoodanige verhooging vonden zij geen bezwaar; naardien zij door eene evenredige vermeerdering van ontvangsten zou opgewogen worden.

Al deze bezwaren, leidden de leden, die ze deden, tot den wensch, dat het onderwerp in behandeling anders geregeld mogt worden. De wet zou, naar zij meenden, moeten bepalen: a. dat nieuwe of voor 's Rijks dienst nog bruikbare voorwerpen niet anders dan voor 's Rijks dienst zouden mogen afgeleverd of verstrekt worden, behoudens de enkele uitzonderingen door de wet te bepalen, en dat in de gevallen van die uitzonderingen geen afstand van materieel zou mogen plaats hebben, wanneer de voorwerpen nieuw waren, beneden den prijs dien het Rijk daarvoor had besteed; b. dat oude en onbruikbare voorwerpen niet dan in het openbaar verkocht zouden mogen worden; c. dat de opbrengst van een en ander in 's Rijks schatkist onder de middelen van het dienstjaar, waarin de aflevering of de verkoop zou plaats vinden, zou worden verantwoord en de betrokken begroting van uitgaven verhoogd met de som, die ter wederaanvulling van de magazijnen noodig zou zijn.

Voorts, om een juist overzicht over den geheelen loop dezer zaak te erlangen, wenschte men van de Regering eene opgave te

DUITSCHLAND.

Men houdt het er voor, dat de voorstellen van Pruisen aan het Tolverbond, tot vermindering van de regten op de granen en het waa, kans hebben te worden aangenomen.

ZWITSERLAND.

Den 11 Julij heeft de nationale raad een besluit genomen, strekkende dat de ministers geen beschikkingen tegen het verblijf van vreemdelingen in dezen staat zouden mogen nemen, die het regt van schuilplaats niet geschonden hadden, of wier aanwezigheid geen gevaar voor de rust dezes lands opleverden. Dit besluit is gegrond op de beschikkingen van dezen aard, in der tijd, tegen de hertogin van Orleans en den heer Thiers genomen.

SARDINIE.

De zitting der Kamers is, bij koninklijk bevelschrift, tot den 13 November geschorst.

TURKIJE.

In den stand van zaken is geenerlei verandering gekomen.

De Parijsche *Constitutionnel* heeft een oorlogzuchtig vertoog van den heer de Casagnac, waarin de beschuldigingen tegen Frankrijk en Engeland, in de bekende Russische nota teruggekaatst en ten slotte gezegd wordt, dat die beide regeringen de gematigdheid tot het uiterste gedreven hebben; dat zij, die nog willen volhouden, maar dat zij tevens voor eer en regtvaardigheid hebben te waken; dat Rusland het eerst van inval en oorlog gesproken heeft; dat de verantwoordelijkheid daarvan op dat land alleen kan nederkomen, en de overige mogendheden juist met even veel regt als Rusland op vergroting uit kunnen zijn.

Tegen dit vertoog staat over, een uit het ministerieel blad *la Patrie*, dat op nieuw de meest verzoenende en gematigde bedoelingen aan de beide westersche groote magten toekent.

De *Moniteur* deelt eindelijk de nota mede, door den Heer Drouin de Lhuys aan de Fransche gezanten toegezonden, in antwoord op de eerste Russische circulaire van 30 Mei [11 Junij] jl.

Nadat daarin de zaak van de H. plaatsen in haar waar licht wordt voorgesteld, de grieven en vorderingen van Rusland worden weersproken, en van de pogingen tot verzoening van de zijde der Porte gewaagd, wordt ten slotte gezegd:

„Frankrijk heeft eene geheel andere gedragslijn gevolgd, die gematigdheid heeft, terwijl die hetzelfde van alle verantwoordelijkheid in de tegenwoordige crisis ontslaat, gelijkelijkt regt gegeven, om de hoop te koesteren, dat de opofferingen, welke tot handhaving van de rust in het Oosten gedaan zijn, niet verloren zullen gaan; dat het Russische kabinet eindelijk een middel zal vinden, om zijne vorderingen met de regten en de hoogheid des Sultans overeen te brengen, en op andere wijs dan door geweld het geschil te regelen, waarvan zoo vele belangen thans de regeling eischen.”

(De hier vermelde nota van den heer Drouin de Lhuys is die, waarvan reeds Dingsdag jl. de inhoud in dit dagblad is medegedeeld.)

De *Times* maakt eene telegraphische depêche uit Weenen bekend, houdende: „dat de gezanten van Frankrijk, Engeland en Oostenrijk, op het vernemen van den intogt der Russen in de Vorstendommen, een gehoor bij den Sultan verzocht en bij hem aangedrongen hebben, dat hij niet zoude vragen, dat de vereenigde vloeten de Dardanellen zouden binnenkomen. De Sultan heeft aan dit aanzoek gehoor gegeven, en zich bepaald tegen de overweldiging van zijn grondgebied te protesteren.”

De jongste berigten uit Konstantinopel zijn van den 4den en melden dat er geenerlei verandering in den staat van zaken was gekomen.

Uit de bezette Vorstendommen heeft men tijding, dat den 27 Junij eene raadsvergadering te Jassy was gehouden, waarin een adres van gehechtheid aan den keizer van Rusland is opgemaakt. Het bezettingsleger kon op 80,000 man worden gebragt; er waren overeenkomsten tot het leveren van leeftogt aan dat leger voor negen maanden gesloten.

Men weet dat de gewezen Hongaarsche officier Costa, wiens gevangenneming door den Oostenrijkschen invloed te Smyrna zooveel opschudding heeft veroorzaakt, aan boord van eene Oostenrijksche brik was gevoerd. Een Amerikaansche oorlogschip was echter ter zijde van die brik gaan liggen, en de bevelhebber had verklaard, dat Costa, als houder van een Amerikaansch paspoort, regt had, dat hij haar tot het uiterste zou verdedigen. Voorloopig is Costa alstoen in handen van den Franschen consul te Smyrna gesteld, in afwachting dat de Oostenrijksche en Amerikaansche gezanten te Konstantinopel de zaak vereffenden.

bevegen, maar dat het op alle wijze waken zal, om ieder kerkgenootschap binnen de paken der wet te houden. — Buiten twijfel zal dusdanige verklaring aanvankelijk teleurstelling aan vele opgewonderde Protestanten geven, maar het is nu eemaal onmogelijk geworden alle partijen te bevredigen; men zal er van lieverlede eene soort van grootmoedigheid in zien, als het Ministerie openhartig bekend, dat het niet in staat is, om zijne belofte na te komen. Men zal de vestiging der bisschoppelijke zetels, waartegen niets te zeggen is, speedig als een fait accompli leeren beschouwen.”

Nederlanderachtigheden en Groenlanisme.

Men leest in den *Nederlander* van 13 Julij:

Voorzeker de Allocutie is eene beleediging geweest, niet van de Protestanten alleen, maar van de Natie, gelijk ze, in alle gezindheden, op haar luisterrijk verleden prijs stelt.

Indien sommigen, of velen der Adressanten gemeend hebben dat, volgens de Grondwet, aan het weeren van de Bisschoppen en aan het beletten van eigen kerkregeling kon worden gedacht, onregt en ter zijdestelling eener bezwoeren Grondwet is niet begerd.

De zin en geest der Adressen is geweest: *regt voor allen; vrijwaring ook der Protestanten tegen onregt; geen verongelijking maar ook geene begunstiging der Roomsche-Catolieken, geene miskenning van de Protestantsche eigenaardigheid der Natie, geen lijdelijk toezien, vooral niet heimelijk medewerking van een vrijzinnig Gouvernement, waar de grondwettige gelijkheid door ultramontaansche aanmatigingen bedreigd wordt.* Verdediging en zelfbehoud maar zonder die verdraagzaamheid ook jegens onverdraagzamen te vergeten, die van oudsher inheemsch was.

Volgens de onvrijzinnige anti-conservatieve partij derhalve:

hebben slechts *sommige* adressanten gedacht aan het weeren der bisschoppen;

slechts *sommigen* aan het beletten van eigen kerkregeling; —

Zijn van alle adressen *tegen* de invoering der bisschoppelijke hiërarchie, waarvan aanhoudend de indiening in den *Nederlander* is vermeld *de zin en geest niet* tegen die invoering? maar liepen zij alleen over het den protestanten aangedaan onregt!

Dit noemt men nu *Nederlanderen*.

Buitenland.

ENGELAND.

Men verhaalt, dat de goede verstandhouding tusschen lord Aberdeen en lord Palmerston hersteld is, en de vroedelykende staatkunde van Aberdeen is hersteld gehouden.

— Sir James Graham heeft den 12 Julij in het Lagerhuis eene wets-voordragt ingediend, strekkende om de admiraliteit te magtigen tot het ligten van 10,000 man, onder den naam van vrijwilligers der Koninklijke marine. Zij zullen voor vijf jaren in dienst genomen worden, in de land- en zeedienst geoefend, en bij onverhoopt gevaar onder de wapenen geroepen worden.

— Er zal in Marylebone eerlang eene vereeniging gehouden worden, om de openbare meening nopens de Russisch-Turksche zaak uit te drukken.

FRANKRIJK.

Er is andermaal een aanslag op het leven des keizers beproefd. Men heeft aanvankelijk getracht het feit geheim te houden, maar het is desniettemin algemeen bekend geworden, en komt op het volgende neder:

Twee dagen, nadat het komplot in de *Opera Comique* mislukt was, werd een man in hechtenis genomen, die zich op den weg, dien den keizer volgen moest, geposteerd had; met het doel, om hem te vermoorden. Die man nam reeds een onder zijn kiel verborgen pistool in de hand, en haalde den haan over, toen een huurkoetsier, zoon van den concierge van een der ministeriën, de beweging van den moordenaar zag, zich onmiddellijk op hem wierp, en er in slaagde, om zich van hem meester te maken, waarna de schuldige onmiddellijk in handen der policie werd overgeleverd. Den huurkoetsier gaf men het regt, om als belooning datgene te eischen, wat hij verlangde. De man verzocht toen, om als bediende in het huis des keizers opgenomen te worden; men neemt daartoe echter slechts lieden van zekere lengte en dikte aan, en vermits de huurkoetsier aan die vereischten in geenen deele voldeed, heeft men hem op eene andere wijze schadeloos gesteld.

BELGIE.

De prijzen der granen zijn den 13 ter markt van Brussel op hetzelfde bedrag gebleven. Zonder den tegenspoed in de vorige week, door de zware onweders veroorzaakt, zou de daling, welke reeds aangevangen was, hebben aangehouden.

ontvangen van de sommen, die, sedert de invoering van het stelsel, dat op dit oogenblik nog in werking is, en alzoo sedert 1841, jaarlijks ten behoeve van het fonds der verstrekingen zijn ontvangen, en wat daarop is uitgegeven.

Eindelijk is in enkele Afdelingen herinnerd aan hetgeen vroeger in de Kamer ter sprake is gebragt, omtrent het onvoldoende van de bestaande verordeningen nopens de verantwoording van het beheer van het materieel. Men moede te weten, dat dit beheer te wenschen overliet: bepaaldelijk, dat de regelen voor den verkoop van goederen voor 's Rijks dienst onbruikbaar, alsmede het heilzame voorschrift, dat alle leveranties niet dan bij openbare aanbesteding zouden mogen gegund worden, en evenzoo de regel, dat geene rijksgoederen aan aannemers in betaling van huane voordelingen mogen worden gegeven, niet altijd even streng waren in acht genomen. Men wilde dat, eenige jaren geleden, oude geweren uit 's Rijks magazijnen onder 's hands aan een handelaar waren afgestaan tegen den prijs van f 1.10 per stuk, hoewel diezelfde geweren nog pas een jaar te voren, met aanwending van grootere kosten dan die verkoopprijs, tot slaggeweren waren ingerigt. Zoo wilde men, dat eene levering van ijzeren geschutstellingen onlangs, zonder openbare aanbesteding, was gegund, en dat aan den aannemer oud ijzer in betaling gegeven zou zijn.

Op het IIIe hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1852 was voor het 12e artikel (*Onderstand- en transportgelden van en ten behoeve van militairen, zeelieden en andere behoeftige Nederlanders buiten 's lands*) uitgetrokken f 5000. Deze som is, uit hoofde van ontoereikendheid, moeten aangevuld worden met f 2800 uit het 19e artikel (*Onvoorzien uitgaven*).

Van het gezamentlijke nog slechts ruim f 1400 beschikbaar zijnde, en de bekende nog onbetaalbare vorderingen ten laste van dezen post ruim f 3600 beloopende, is er noodzakelijkheid tot verhooging van artikel 12 met f 2500.

Te dien einde heeft de Heer van Hall als Minister van Buitenlandsche Zaken een wets-ontwerp aangeboden, dat echter reeds in de maand April van dit jaar, bij de vorige Tweede Kamer der Staten-Generaal was ingediend.

Door den Minister van Justitie zijn op nieuw aangeboden negentien wets-ontwerpen, strekkende tot het verlenen der hoedanigheid van Nederlander als: aan O. A. Uhlenbeck te Amsterdam; P. F. Uhlenbeck, te Warmond; Chr. W. Uhlenbeck, te Nieuwe Diep; C. A. T. Vogel, te 's Hertogenbosch; B. Sievers, te Heerenveen; T. J. Niedfeldt, te Schiedam; J. H. van Engelen, te Avereest; A. A. Berckemeijer, te Heerenveen; J. Cahn, te Amsterdam; A. Meuskens, te Grave; J. Hartman, te Amsterdam; F. W. Junghuhn, te Soeterwoude; H. A. E. Kerstiens, te Amsterdam; G. J. Klijse, te Emmen (Drenthe); P. E. Thüre, te Utrecht; J. Realt, te Nijmegen; J. Smidt Petersen, te Amsterdam; A. F. A. Bucker, te Zutphen; en H. C. F. Kampsehmid, te Heerenveen.

Gravenhage, 15 Julij.

Z. M. heeft bepaald, dat het aan den heer H. van de Wall, te Utrecht, verleende ontslag uit zijne betrekking van ontvanger der directe belastingen en accijnzen te Houten, moet worden beschouwd als eervol te zijn verleend.

Z. M. heeft aan den officier van gezondheid der 3de klasse J. C. F. H. Déminièrre, op zijn verzoek met den 15 dezer eervol ontslag uit de zeedienst verleend, en zulks bij uitzondering, zonder gevolgtrekking voor anderen.

Door den Minister van Marine worden met 1 September aante staande benoemd, tot adelborsten bij de Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt: voor de eigenlijke zeedienst: J. J. Engelvaart; jhr. C. C. Six; A. J. Visser; D. C. Visser; C. A. Niesen; J. J. Braam; jhr. G. A. van Nispen; J. L. baron van Isselmuden; J. van Burg; P. E. Winkelman; J. C. Schotel, en voor het corps mariniers: A. H. W. de Gelder; J. P. Smith; en W. L. G. J. F. Cramer von Baumgarten.

Bij Koninklijk besluit van den 12den Julij is het voorloopig tarief voor het overbrengen van berichten langs den onderzeeschen telegraaf, tusschen de Nederlandsche en Engelsche kusten, goedgekeurd; en wel als volgt: 1°. De prijs voor een bericht van 's Gravenhage naar Londen en naar al de kantoren der "Electric Telegraph Company" in Groot-Brittannie, is voor een tot twintig woorden, bepaald op f 4.50 behalve het besteltoon; 2°, voor elke tien woorden boven de twintig, wordt f 2.25 gerekend; 3°, indien er minder dan tien woorden boven de twintig zijn, wordt voor elk woord boven de twintig, 25 c. betaald; 4°. bij berichten en geheim schrift of cijfers, worden elke twee letters van een onverstaanbaar woord, gelijk elke lettergreep van een bekend woord, dat geen deel is van een verstaanbaren volzin, alsmede elk cijfer, voor één woord gerekend. Voor 1 October a. k. zal een nieuw tarief aan 's Konings goedkeuring moeten onderworpen worden.

Wij hebben gisteren per telegraaf berichten uit Calcutta via Triest ontvangen, maar te laat om in ons vorig N°. te kunnen worden opgenomen. Daaruit blijkt, dat de Birmahnen blijven weigeren, om het aan hun voorgelegde tractaat met het Britsch-Indische gouvernement te teekenen, en dat dus de Engelschen vernoodelijk tegen Ava zullen oprukken. De handel was zeer traag.

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben het onderzoek over het ontwerp van wet tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen nagenoeg ten einde gebragt. Slechts nog eene afdeeling is heden daarover vergaderd geweest. Men verneemt, dat de behandeling van het ontwerp tot

belangrijke en uiteenloopende beschouwingen in de afdeelingen der Kamer heeft aanleiding gegeven, zoo wel wat betreft de vraag, of het ontwerp met de bepalingen der Grondwet is overeen te brengen, als wat aangaat den inhoud der voordragt. Omtrent het eerste punt moeten de gevoelens zeer verdeeld geweest zijn. Ten aanzien van het laatste verneemt men, dat er vele aanmerkingen van verschillende aard gemaakt en dat er onderscheidene wijzigingen in het ontwerp voorgesteld zijn. Het opmaken van het verslag over dit ontwerp door de commissie van rapporteurs zal wel eenige dagen duren.

De stukken, tusschen de Regering en het Hof van Rome in den laatsten tijd gewisseld, betrekkelijk de hiërarchie, zijn thans ter griffie van de kamer nedergelegd en zullen waarschijnlijk morgen namiddag aan de leden gedrukt, worden rondgedeeld.

H. M. de Koningin heeft gisteren middag een bezoek gebragt bij de prinses Solms Brauschveld, op het groot stedelijk badhuis te Scheveningen. H. M. heeft aldaar een geruimen tijd doorgebragt en in gezelschap van H. K. H. eene wandeling op het terras gemaakt, terwijl door het muzikkorps van het regiment Dragonders muzijkstukken werden uitgevoerd. Voortaan zal er elken Donderdag-avond aldaar door gemeld korps muzijkstukken uitgevoerd worden.

Gisteren middag heeft er bij HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik een diner plaats gehad, waaraan de vice-president en onderscheidene leden van het collegie van de Nederlandsche Yacht-club hebben deel genomen.

Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage hebben tot directeur van den Franschen Schouwburg benoemd den heer J. Renault, die belooft vóór 10. September eene behoorlijke troep te leveren.

De 76e jaarlijksche algemeene vergadering der Nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid, zal geopend worden op Dingsdag, den 19 Julij, des voormiddags ten 9 ure in het local van den Stads-Doelen te Haarlem.

De *Staats-Courant* deelt een overzicht mede van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de zes eerste maanden van 1853, in vergelijking gebragt met derzelve opbrengst over de eerste zes maanden van 1852. — Uit dat overzicht blijkt, dat over de zes eerste maanden van 1853 hebben opgebragt de directe belastingen f 8.378.268.05½; de in- en uitgaande regten en scheepvaartregten f 2.298.881.24; de accijnzen f 9.916.511.88; de waarborg en belasting der gouden en zilveren werken f 102.687.07½; de indirecte belastingen f 5.409.688.71; de posterijen f 712.473.20; de staatsloterij f 137.959.50.

Over de zes eerste maanden van 1852 hadden opgebragt de directe belastingen f 8.514.631.30½; de in- en uitgaande regten en scheepvaartregten f 2.507.030.30; de accijnzen f 9.636.709.55½; de waarborg en belasting der gouden en zilveren werken f 81.980.40½; de indirecte belastingen f 4.893.924.82½; de posterijen f 683.700.45; de staatsloterij f 138.941.50.

Uit deze cijfers is ons o. a. gebleken: *Vooreerst*, dat over de eerste zes maanden van 1853 meer hebben opgebragt dan over de eerste maanden van 1852: a de accijnzen f 279.702.32½; b de waarborg en belasting der gouden en zilveren werken f 20.706.67; c de indirecte belastingen f 515.763.98½; en d de posterijen f 128.772.75. *Minder* hebben opgebragt a de directe belastingen f 136.363.25; b de in- en uitgaande regten en scheepvaartregten f 208.149.06; en c de staatsloterij f 982.00.

Ten tweede, dat over de eerste zes maanden van 1853 de totale opbrengst is geweest f 27.056.469.66, tegen f 26.456.918.34 over de eerste zes maanden van 1852, zijnde alzoo in 1853 f 599.551.32 meer dan in 1852.

Ten derde, dat, vergeleken met de raming, de opbrengst over de eerste zes maanden van 1853 heeft bedragen in meer voor de in- en uitgaande regten en scheepvaartregten f 10.051.24; voor de accijnzen f 115.002.38; voor de waarborg in belasting der gouden en zilveren werken f 22.187.07½; voor de indirecte belastingen f 683.188.71; en in minder voor de directe belastingen f 893.521.16½ en voor de staatsloterij f 62.040.50. De geheele opbrengst over de eerste zes maanden van 1853 is gebleven beneden de raming tot een bedrag van f 162.729.06.

De *Tijd* bevat in zijne jongste nos. de opgave, en soms ook den inhoud van de adressen, die tegen de wetsvoordragt regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, aan de Tweede Kamer bereids zijn ingezonden. Wij deelen hier de gemeenten en het getal teekenaars mede:

Oldenzaal, 490; Zutphen, 112; Hiversum, 80; Maassluis, 72; Vlaardingen, 82; Schipluiden, 142; Kookingen, 127; Schoonhoven, 54; Teekop, 118; Tiel;

91; Arnhem, Hindaoran; N. Wijkerhout, Durne en Liessel, getal onbekend; Weesp, 125; Rijnzaterwoude, 30; Kampen, 78; Veer en Leidschendam, 60; Harderwijk, 17; Brielle, 67; Zevonhoven, 59; Maarsse, c. a. 81; Nootdorp, 24; Pijnacker, 84; Schalkwijk, 164; Batenburg, 66 en Overasselt 93.

De priesterschap van het bisdom Haarlem heeft een adres gerigt aan de Tweede Kamer, waaraan wij de volgende zinsnede ontleenen:

"Het is niet noodig, dat de ondergeteekenden, zich in dezen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal wendende, in breedvoerige ontwikkelingen treden; het is genoeg, dat zij, bij de volksvertegenwoordiging, zich beroepen op de vrijheid en de bescherming in het zesde Hoofdstuk der Grondwet aan de Godsdienst en hare oefening gewaarborgd, en dat zij op de, met die grondwettige vrijheid en bescherming strjdende, gevolgen wijzen, die uit de aanneming van het ontwerp zouden geboren worden. Zij meenen evenwel, gelet op een der artikelen van het ontwerp, deze gelegenheid te moeten waarnemen om ten aanhoore van geheel Nederland, de plechtige verklaring af te leggen, dat nimmer van eenig dienaar der Godsdienst in de R. K. Kerk, bij of na de aanvaarding zijner bediening, of op welk ander tijdstip ook, door het kerkelijk gezag een eed of eene belofte gevorderd wordt, waarin iets bedenkelijks vóór de veiligheid van het rijk, of vóór de openbare orde en rust, of iets strjdigs met de trouwheid aan den Koning, of met de gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat verschuldigd, gelegen is, of gelegen kan zijn. Nimmer hebben zij zoodanigen eed of belofte afgelegd; nimmer zullen zij het doen."

De heer Graswinkel heeft, den 12den, te Coevorden, met twee engelsche heeren, geadsisteerd door een ingenieur, het terrein opgenomen voor het ontworpen kanaal, van uit de grachten dier vesting tot in den Eems, bij Meppen. Men is zeer verlangend naar den uitslag van dit onderzoek; omdat daarvan waarschijnlijk zal afhangen, of inderdaad vóór den 24sten dezer de vereischte f 50.000 zullen gestort worden.

De Provinciale Staten-vergadering van Overijssel heeft op den 12den de vraag behandeld: of de Staten al dan niet bevoegd zijn, eene nominatie voor eene vacature in het Provinciaal Gerechtshof op te maken, en heeft die vraag in ontkennenden zin beslist. De gronden, waarop die beslissing steunde, waren: dat noch de Grondwet van 1848 daarvan spreekt; dat noch de Grondwet van 1815, noch die van 1848, noch art. 68 der wet tot organisatie van de regterlijke magt, die bevoegdheid meer toekennen; en dat, al is dit laatste verbindend voor het Provinciale Hof, en dit eene lijst van 6 personen moeten aanbieden, de Staten evenwel de bevoegdheid niet hebben, om daaruit drie kandidaten te kiezen, daar de benoeming na 1848 geheel is een praerogatief van de Kroon.

Den 12den Julij is aan de Hoogeschool te Utrecht tot doctor in de letteren gepromoveerd, de heer D. H. Jurjens, van Amsterdam, na de verdediging van zijne *Disquisitio literaria de democratiae apud Athenienses origine et processu*.

Den 13 Julij is te Papendrecht van de werf van den scheepsbouwmeester C. Smit, te water gelaten het barkschip *Joan Melchior Kemper*, groot 230 lasten, te voeren door kapitein J. C. Schaaf, en gebouwd voor rekening van de heeren Boissevain en C°.

Den 12den is te Groningen van de werf der scheepsbouwmeesters Kater en Meulman, te water gelaten het schoonerschip *de Marne*, te voeren door kap. J. M. Beukema, van Leens, onder directie van den heer C. T. Lubbers, te Ulrum.

Op denzelfden dag is van de werf van K. K. de Vries, buiten het Kleinpoortje, bij Groningen, te water gelaten het schoonerschip *Zorg en Vlijt*, groot 126 ton, gebouwd voor rekening en te bevaren door kap. J. B. Mulder, van Groningen.

Gedurende het badsizoen te Montecatini, in Toskane, dat is: in de maanden Junij, Julij en Augustus van dit jaar, is aldaar een telegraafkantoor geopend en langs de Deutsche lijnen met de Nederlandsche kantoren in verbinding gesteld.

Voor een bericht naar Montecatini wordt aan de Nederlandsche kantoren betaald: van 1 tot 20 woorden f 14.80; van 21 tot 50 woorden f 29.20; van 51 tot 100 woorden f 43.60.

Sedert den 1sten Mei jl. is een telegraafkantoor te Piacenza, in het hertogdom Parma, geopend.

Voor een enkelvoudig bericht naar deze plaats langs de Deutsche lijnen, is aan de Nederlandsche kantoren f 10.80 verschuldigd.

De algemeene commissie van examinatoren voor Israëlietische godsdienst-onderwijzers, en de rabbijnlijke commissie tot het afnemen der examina in de Israëlietische godsgelcerdheid zullen voor dit jaar te Amsterdam bijeenkomen den 18den dezer maand. Tot leden der algemeene commissie van examinatoren zijn benoemd, de heeren: mr. A. C. Cosman, te Amsterdam, tevens tot voorzitter; dr. S. F. Mulder, te Amsterdam,

levens tot secretaris; J. Lehman, opperrabbijn der hoofd-synagoge Nijmegen; J. van J. Ferrares, opperrabbijn der Nederl. Port. Isr. hoofd-synagoge, te 's Gravenhage; J. Hirsch, rabbinale assessor bij de Nederl. Isr. hoofd-synagoge, te Amsterdam; D. L. Cardozo, waarnemend rabbinale assessor der nederl. port. isr. hoofd-synagoge, te Amsterdam; J. van J. Bassan, te Amsterdam; dr. J. D. Oppenheim, voorzitter der godsd. isr. school-commissie te Rotterdam; dr. A. H. Israels, te Amsterdam, en tot adjunct-secretaris de heer mr. I. van S. Mulder, te Amsterdam.

Volgens eene van Z. M. Consul te Marseille ontvangene mededeeling, werd die haven gedurende de 6 eerste maanden van het loopende jaar door 12 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht, waarvan 8 komende van Nederland en 4 van elders; metende deze vaartuigen te zamen 668 lasten. De van Nederland komende schepen bragten aan 204,700 Edammer en 1550 Goudsche kaasjes, 532 balen paarlorgort, 1200 blokken tin, 39 balen tabak, 30 vaten lijnolie, 1300 baaltjes pijpkassie, 30 lasten bruinsteen, 87 vaten zwavelzure baryth, 20 vaten blaauwsel; voorts staal, ijzerwerk, likeuren enz.

Het hoofdartikel, Edammer kaas, bedong goede prijzen en rees allengs tot 84 gr. E. en 90 gr. C. per 50 kilo, op welke prijs het nog stond.

In het algemeen leverde de handel weinig belangrijks op: alleen in de granen ging gedurende de laatste weken veel om. De prijs der tarwe rees voor Poolsche Odessa van 123/120 kilog. per charge, van 22 fr. tot 30 fr. à 3050c. (f 275 per Nederlandsche last).

De uitzigten omtrent den oogst in die streken schenen vrij gunstig; doch de graan-productie derzelve is over het algemeen van te weinig belang om eenigen wezenlijken invloed op de graanmarkt te kunnen uitoefenen.

De prijs der olijfolie van buitenlandsche fabrieken hield zich staande, doch was in de laatste dagen iets gedaald.

Van Zangibar was er onlangs wederom een schip aangekomen, onder anderen aan boord hebbende 2000 matten nagelen, welke verkocht werden voor 70 fr. de 50 kilo, E.

Uit de jongste opgemaakte statistieke opgaven betreffende de gevangenen in Nederland ontleent het *Weekblad van het Regt* het volgende:

Gemiddelde bevolking van de gevangenen, huizen van verzekering van arrest en bewaring, in 1851.	
Strafgevangenen	2520
Burgerlijke en militaire huizen van verzekering	1159
Huizen van arrest	453
Huizen van bewaring	172
Te zamen	4304

Wat de strafgevangenen betreft, is het opgemaakte getal het gunstigste in de jongste zes jaren, en overtreft dat van 1850, hetwelk reeds gunstig mogt geheeten worden, met 177 minder; in 1846 was het gemiddelde getal strafgevangenen 3200, en in 1847, onder den invloed van de omstandigheden des tijds, klom dit tot 3333; daarna is het trapswijs gedaald tot 2520 in 1851, hetgeen dus het aanzienlijk verschil van 813 oplevert.

Wat de burgerlijke en militaire huizen van verzekering aangaat, de sterkte der bevolking van deze is in 1851 eenigzins meer geweest dan in 1850 (144) en in 1849 (146); doch merklijk minder dan in de drie jaren vroeger; daar b. v. in 1846 het getal 1751, in 1847 zelfs 1996 was.

Wat de huizen van arrest aanbelangt, de sterkte der bevolking daarvan in 1851 houdt het midden tusschen die van het jongste driejarig tijdperk (1849—51), be loopt 48 meer dan in 1850, maar is verreweg minder dan in het driejarig tijdperk van 1846—48, toen het getal van 534 tot 748 afwisselde.

Betrekkelijk de huizen van bewaring valt op te merken, dat de sterkte der bevolking daarvan in 1851 (172) eenigzins meer was dan in de drie jaren te voren, toen zij van 133 tot 164 afwisselde, maar veel minder dan in 1846—47, toen het getal 262 en 247 bedroeg.

Als men opgemaakt gezamenlijk totaal der gevangenen enz. (van 4304 vergelijkt met dat van vorige jaren, vindt men eene vermindering, die, met betrekking tot 1850, niet zeer aanzienlijk is (toen was het getal 4350), maar merklijk lager dan in 1849 (toen het 4800 beliep), wanneer er reeds eenige daling, in vergelijking vooral met 1846, werd waargenomen.

Men berigt, dat Baron Dobbhoff, de oostenrijksche gezant te 's Gravenhage, zich sedert eenige dagen te Weenen bevindt, en reeds zijne diplomatieke bezoeken heeft afgelegd. Volgens een schrijven uit die stad aan de *Frankf. Postz.* staat de reis van die staatsman in verband met de aangelegenheid der eeredienst.

Den 5den Julij zijn prins en prinses Frederik der Nederlanden met hunne dochter, prinses Maria, van Stockholm te Peterhof aangekomen.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* schijnt er van te houden, de menschen bang te maken. Eerst dreigde die courant met het vertrek van Z. Maj. uit de hofstad, en nu zegt zij, in haar nummer van verleden Woensdag, dat de Roomschen niet tegen de concept-klokluif-wet protesteeren moeten, om de Protestanten niet op te wekken zich bij duizenden er voor te verklaren. Bij duizenden, dit is zoo 't gewone getal. 't Schijnt dat die *Nieuwsbode* een heelen tijd lang kindermeid gespeeld heeft; want naar hare afgelegde proefstukken af te gaan, schijnt zij uitmuntend de kunst te verstaan, kinderen met een' heeten herfst of een' anderen boeman stil te krijgen. Gelukkig echter dat de Katholieken niet allen kinderen zijn, en het grootste deel der Protestanten niet zoo onverdraagzaam is, als de *Nieuwsbode* wel zou willen doen gelooven.

Maar, Mijnheer de Redacteur! zou deze laatste bangmakerij ook enkel maar een list zijn; want het is bekend, wat men van de door de *Nieuwsbode* vertegenwoordigde partij verwachten mag? Wij gelooven niet, dat weldenkende Protestanten zouden kunnen petitionneren voor eene wet, die, naar het welbehagen van hare uitvoerders, alle kerkgenootschappen kan aan handen leggen. Weinigen zullen zich vóór die wet verklaren, tenzij op nieuw uit Utrecht een gebod tot teekenen mogt uitgaan.

Op dit laatste vooral, Mijnheer de Redacteur, hoop ik, dat de tijd een volstrekt ontkennend antwoord zal geven, opdat eindelijk de rust en eendragt in het land mogen terugkeeren. Ik hoop, dat het streven van de *Nieuwsbode* eenvoudig zal uitloopen op zijne eigene beschaming, gelijk bij zijne bekende *Kommando's*, en dat het niet de onverdraagzaamheid zal helpen aanvuren.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn

Uw bestendige lezer:

's Hage, 14 Julij 1853.

K.

OP EEN PORTRET.

Philosophe indulgent, ministre citoyen,
Qui ne cherchas le vrai que pour faire le bien,
Qui d'un peuple léger et trop ingrat peut-être,
Préparais le bonheur et celui de son maître,
A d'éternels travaux tu t'étais dévoué,
Pour servir ton pays, non pour être loué.
Caton, dans tous les temps, gardant son caractère,
Mourut pour les Romains sans prétendre à leur plaisir.
VOLTAIRE.

Laatste Berigten.

Bij besluit van den 14 Julij jl., n°. 63, heeft Zijne Majesteit benoemd tot rector magnificus der hoogeschool te Groningen, voor het academiejaar 1853—54, den hoogleraar J. A. C. Rovers.

Bij Koninklijk besluit van den 12den Julij 1853, no. 73, is benoemd tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Gouda, de heer H. Scheltema, thans ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Harderwijk.

Z. M. heeft bij onderscheiden besluiten, gedagteekend den 13den dezer, n°. 33, 34, 35 en 36, goedgevonden te benoemen:

- tot 2den luitenant bij het wapen der infanterie, bij het 1ste regiment den kadet J. B. L. J. Kolkman; bij het 3de regiment de kadets G. F. F. A. Moltinger, S. van der Star en W. A. Brunings;
- bij het 4de regiment den kadet E. A. van der Meulen; bij het 5de regiment de kadets J. H. Fremery, R. J. Verschoor van Nisse en C. A. Moll;
- bij het 6de regiment de kadets G. C. Munters, jhr. F. F. von Mühlen, P. L. J. Bogaert en jhr. R. A. van Nispen;
- bij het 7de regiment de kadets W. C. D. van Rijen, R. W. D. Thomasset, P. E. Perk en W. J. F. van der Blom, en
- bij het 8ste regiment den kadet F. G. Scharp;
- tot 2den luitenant bij het wapen der cavalerie, bij het 3de regiment dragonders den kadet G. H. van Nouhuijs.
- tot 2den luitenant bij het wapen der artillerie, bij het regiment veld-artillerie, de kadets A. M. Mazel en A. F. J. A. baron van der Duijn van Maasdam.
- tot 2den luitenant bij het corps ingenieurs, mineurs en sapeurs, den kadet jhr. L. J. van Teijlingen;
- allen herkomstig van de Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt.

Advertentiën.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, is verkrijgbaar:

DE INDISCHE WETBOEKEN,

in zakformaat met *Alphabetisch Register*, geb. in twee keurige lederen banden. f 8.50.

HET PORTRET VAN
Leopold-Louis-Philippe-Marie-Victor,
HERTOG VAN BRABANT,
Komt voor in No. 6 der

MAANDELIJSCHE KRONIJK. GESCHIEDENIS VAN DEN DAG.

Geregeld ziet de MAANDELIJSCHE KRONIJK op den 20sten van elke maand, met een Portret het licht. Niet dan per Jaargang wordt dit werk afgeleverd, zoodat geene afzonderlijke nummers verkrijgbaar zijn. — De aflevering met een fraai portret kost slechts

DERTIG CENTEN.

Geen maandwerk in Nederland is zóó goedkoop, en dat de lezers van alle standen zóó op de hoogte houdt van al wat er dagelijks voorvalt, als deze KRONIJK. En debiteren met succes:

Door bovengenoemde uitgevers is dezer dagen aan Heeren Inteekenaren verzonden:

VERZAMELING

VAN
WETTEN, BESLUITEN EN AAN-
SCHRIJVINGEN,

BETREFFENDE DE

DIRECTE BELASTINGEN, IN- EN UITGAANDE
RECTEN EN ACCIJNSEN.

Jaargang 1853. N°. 1—57.

Franco p.p. per jaargang, met uitvoerig register en inhoud, slechts f 1.50.

Van de vorige jaargangen 1843—1852 zijn nog enkele complete ex. te bekomen, per jaarg. / 1.50.

Alsmede van de jaren 1823—1842, gebonden in lederen band à f 18. (10)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 15 Julij 1853.

Nederland. Pct.		Rusland.	
Ned. W. Schuld. 2 1/2	63 3/4 7/16 2/8	Hope 1798/1816	5 108 3/4
Dito Certificat. 3	76 1/2 2/8	Dito 1828/1829	5 108
Dito Dito .. 4	94 3/4 7/8 2/8	Cert. 1831/1838	5
O. I. Leening. 4	94 3/4 1 1/16	Dito Dito	4 1/2
Amort. Syndic. 3 1/2		Dito Hope	4 93 3/4
Hand.-Maats. 4 1/2		Dito Stieghits	4
Belgie.		Dito dito 5e Ser.	4
Certificaten. 2 1/2		Inachr. Assig.	6
D ^o Rothschild. 2 1/2		Certific. dito.	6 75 1/2
Frankrijk.		Polen.	
Obligatiën . . . 3		Obligatiën . . . 4	
Spanje.		Oostenrijk.	
Nieuwe . . . 1	22 1/16	Metalliek . . . 5	81 7/16 1/16
Dito Buitenl. . 3	47 1/8	Dito bet. Amst. 5	93 1/16 4
D ^o Binnenl. 3	42 1/8	Dito letter B. 5	93 1/16 4
Bew. Sp. Com. 5 1/8		Dito 1847 . . . 2 1/2	42
Amort. Schuld.		Dito 1851/1852 2 1/2	41 7/8 2
Portugal.			
Londen . . . 5	39 1/2		
Dito dito . . . 4	36 1/16		

Ned. Bank 116 1/8; Mexic., te Londen 3 pct. 26 5/8; Dito Onb. 26 7/8, 1/8; Gren., te Londen Uitgesteld 9 1/8; Venez. Uitgesteld 1 pct. 15 3/8.

Alhoewel de stemming algemeen iets gunstiger was, verdient echter handel en variatie van geene der genoteerde fondsen eenige afzonderlijke vermelding.

FRANKFORT, Donderdag, 14 Julij. 5 pct. Metalliek 85; W. Bank-aktien 157 1/8; 1 pct. Spanje 22 3/8; 3 pct. dito 42 3/8; Wissel op Ween. 108 3/8.

De markt was algemeen iets flauwer gestemd; des avonds in de Effecten-Societeit blijft het echter williger, zijnde dáár de 5 pct. Metallieken tot 85 3/8 en de 1 pct. Spaansche tot 22 3/8 verhandeld.

Per Telegraaph.

LONDEN, Vrijdag 15 Julij. In het Lagerhuis heeft lord John Russell geantwoord op eene interpellatie van den heer d'Israeli, dat de fransche en engelsche gouvernementen voorstellen hadden gedaan, die kans hadden, door Rusland en Turkije te worden aangenomen. Elke verdere discussie werd door den Minister ontijdig geacht, zoolang het antwoord op die voorstellen niet zou zijn ontvangen.

PARIJS, Vrijdag 15 Julij. Prins Napoleon Bonaparte officieel verloofd met eene spaansche prinses.

LONDEN, Dond. 14 Julij (Slotkoers). Consols op tijd Mexico nieuwe 3 pct. 26 3/8; Ecuador 5 1/8; Spanje 1 pct. 22 3/8; dito certific. 5 1/8; Rusland 4 1/8 pct. 100 1/8; Sardinië 5 pct. Overige onveranderd.

PARIJS, Donderdag 14 Julij. Fr. rente 4 1/8 pct. Dito 3 pct. 77.30; Spanje binn. 3 pct. 41 1/8; nieuwe 1 1/2 pct. 22; Belgie 4 1/8 pct. 98; Russen 4 1/8 pct. 98 3/8; Piëmont 98.40; N. Metall. pct. 95; Oude dito 86 1/8.

WEENEN, Donderdag 14 Julij 1853. Metall. nieuw 94. Dito La B 5 pct. 108 3/8. Bankact. 1402. Venez. 99. Londen 1048. Parijs 128 3/8. Zilver 9 1/8. Het vertrouwen op eene vreedzame beslissing wijkt De koersen vast.

Bij JOH. NOMAN, en ZOON, te 's Gravenhage.